

1 ההגנה מפני הפרה עקיפה של זכויות יוצרים/ עו"ד עומר גילרון

קיימות הצדקות שונות להגנה על זכויות היוצרים, ודרך כלל מחלקים אותן לשתי קבוצות: ההגנה על הזכות הטבעית של היוצר בפרי עמלו, והצדקות כלכליות-תועלתניות: ללא ההגנה לא יהיה תמריץ ליצירה והשקעה. החוק מגן כיום לא רק מפני הפרה ישירה של זכויות היוצרים – למשל, יצירת עותק של יצירה המפר את הזכות – אלא גם על הפרה עקיפה שלהן – מכירה משנית של העותק המפר. סוגיה שנדונה לאחרונה בבית המשפט העליון מלמדת אותנו על האופן בו בית המשפט מפרש את ההגנות במקרה של הפרה עקיפה/משנית של זכויות יוצרים.

סעיף 48 לחוק זכויות יוצרים, תשס"ח-2007 יוצר את ההגנה מפני הפרה עקיפה של זכויות יוצרים וקובע, כי מתקיימת הפרה של זכויות היוצרים גם במקרה בו בוצעה מכירה או השכרה, החזקה למטרה עסקית; הפצה בהיקף מסחרי; הצגה לציבור בדרך מסחרית; או ייבוא לישראל שלא לשימוש עצמי; של עותק מפר של יצירה. החוק אינו דורש דווקא ידיעה בפועל כי העותק מפר, אלא מסתפק בכך שהיה על מבצע הפעולה לדעת זאת.

לאחרונה, דן בית המשפט העליון בעניין שפר נ' תרבות לעם בשאלת היקף ההגנה במקרה של הפרה עקיפה והבהיר, כי הפרה מתבצעת גם במקרה בו הצד השלישי היה במצב של "עצימת עיניים" – כלומר לא טרח לבדוק האם קיימת שמירה על זכויות היוצרים. באותו מקרה דובר על הסכם הוצאה לאור של מילון אבן-שושן אשר בוטל בשל הפרת ההסכם. למרות ביטולו המשיך המוציא לאור להדפיס מילונים והעביר אותם להפצה. בעלי הזכויות במילונים שלחו התראה למפיץ ולאחר שהמפיץ המשיך בהפצת המילונים, הגישו נגדו תביעה. בית המשפט חילק את האירועים לשתי קבוצות: 1. הפצת מילונים שנמכרו בטרם קבלת הודעת ההתראה בדבר ההפרה – לגבי קטגוריה זו נקבע, כי לא הייתה ידיעה על עצם ההפרה ולא הייתה גם נדרשת להיות ידיעה כזו ולכן לא מתקיימת הפרה; לעומת 2. מילונים שנמכרו לאחר קבלת ההתראה בדבר היות המילונים יצירות המפרות את זכויות היוצרים שלהם – במקרה זה התקיים יסוד הידיעה והמדובר בהפרה משנית של זכות היוצרים.

בית המשפט הבחין בין "משתמש קצה", העושה שימוש ביצירה מפרה שרכש בתנאי שוק, והראוי להגנה מפני תביעות מצד בעל הזכות, לבין גורם מסחרי העושה "שימוש מסחרי", לרבות שעתוק, פרסום, ביצוע פומבי, מכירה, שיווק והפצה לצרכי מסחר, וזאת בודעו (או שכשהוא אמור לדעת) כי מדובר ביצירה מפרה – הגורם המסחרי לא ייחנה מחסינות מתביעות.

פסק הדין מבהיר את חשיבותו של טיפול נכון במקרה של הפרת זכויות יוצרים ומדגיש את הצורך בהתערבות משפטית נכונה על ידי מומחה בקניין רוחני כדי למנוע הגנות לצדדים שלישיים ומניעה של הפצה משנית של מוצרים המפרים את זכויות היוצרים.

¹ עו"ד עומר גילרון הינו עורך דין במחלקת הליטיגציה המסחרית של משרד אפיק תורג'מן ומתמקד בתחום התאגידים וניירות הערך. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו או יעוץ השקעה ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בעסקאות מסוג זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.